

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani) (jud. V. Chisilița)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, V. Efros, I. Muruianu)

DECIZIE

25 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Oleg Sternioală
Iuliana Oprea
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Dmitri Colodenco,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Dmitri Colodenco împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Buiucani, mun.Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ, includerea perioadei de studii în stagiul de cotizare, calcularea cuantumului pensiei integrale pentru limită de vârstă, recalcularea cuantumului pensiei,
împotriva deciziei din 16 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 27 aprilie 2017 Dmitri Colodenco a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Buiucani, mun.Chișinău (în continuare CTAS sect. Buiucani, mun.Chișinău), Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova (în continuare CNAS a RM) solicitând anularea deciziei CTAS sect. Buiucani, mun.Chișinău nr. 93/2016/40566 și a răspunsului CNAS a RM nr. R-326/17 în partea includerii în stagiul de cotizare a perioadei de studii în instituțiile de învățământ superior de zi și calcularea pensiei pentru perioada după 01 ianuarie 1999, includerea în stagiul de cotizare a 1,7 de ani de studii în instituțiile de învățământ superior de zi, specificate în informația din arhivă nr.01/2-1457 din 09 noiembrie 2016, calcularea cuantumului pensiei integrale pentru limita de vârstă în sumă de la 1220, 62 lei și recalcularea cuantumului pensiei din 01 ianuarie 2017.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că la 09 noiembrie 2016 s-a adresat CTAS sect. Buiucani, mun.Chișinău cu o cerere prin care a solicitat stabilirea pensiei pentru limită de vârstă. La 23 decembrie 2016 a fost emisă decizia nr.93/2016/40566 și i s-a spus doar despre stagiul de cotizare și valoarea pensiei, însă nu a cunoscut conținut integral al deciziei. La 10 ianuarie 2017 s-a adresat cu o cerere către CTAS

sect. Buiucani, mun. Chișinău prin care a solicitat să i se comunice conținutul detaliat al deciziei și să-i explice principiul de calculare al pensiilor, pentru a evita o posibilă încălcare a drepturilor sale. La 06 februarie 2017 a primit răspunsul nr. 1365 al CTAS sect. Buiucani, mun. Chișinău, conform căruia a fost informat despre conținutul deciziei și în consecință a constatat că i-au fost încălcate drepturile la o pensie echitabilă.

A menționat că în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, la 28 februarie 2017, conform art.40 al Legii privind sistemul public de pensii nr.156-XIV din 14 octombrie 1998, a depus o cerere prealabilă la CNAS a RM prin care a solicitat anularea deciziei nr.93/2016/40566, în partea includerii în stagiul de cotizare a perioadei de studii în instituțiile de învățământ superior de zi și calcularea pensiei pentru perioada de după 01 ianuarie 1999. La 30 martie 2017 a primit de la CNAS a RM răspunsul nr.R-326/17 prin care a fost menținută decizia nr.93/2016/40566 și i-au fost respinse solicitările.

A declarat că răspunsul CNAS a RM și decizia CTAS sect. Buiucani, mun. Chișinău sunt neîntemeiate, deoarece în răspunsul nr.1365 al CTAS sect. Buiucani s-au indicat perioadele de studii în instituțiile de învățământ superior de zi, care i-au fost incluse în stagiul de cotizare: 01 septembrie 1972 - 11 septembrie 1974, 12 septembrie 1975 - 20 mai 1976, 21 mai 1980 - 21 iunie 1982 (în total 4 ani 9 luni 18 zile). Conform informației din arhivă nr.01/2-1457 din 09 noiembrie 2016, perioadele care în total constituie 1,7 ani, nu sunt incluse în stagiul de cotizare și anume: 02 octombrie 1974 - 11 septembrie 1975 (Ordinului nr.83-ct din 02 octombrie 1974), 07 septembrie 1979 - 20 mai 1980 (Ordinului nr.79-ct din 07 septembrie 1979). Prin răspunsul nr.R-326/17, CNAS a RM a comunicat că „în stagiul de cotizare sunt incluse toate perioadele ale studiului de zi, cu excepția cursurilor repetate de studiu, conform legislației în vigoare ce vizează pensiile. Acest răspuns, la fel și noțiunea „cursurilor repetate”, nu se bazează pe lege.

A indicat că prin răspunsul nr.R-326/17 a CNAS a RM venitul asigurat pentru perioada de muncă în bază de patentă de întreprinzător nu este confirmat și în consecință pensia sa din această perioadă este $P_n = 0$. În opinia sa, această afirmație este contrară cu prevederile legislației în vigoare din 2016. Cu referire la art.4 din Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr.489 din 08 iulie 1999, venitul asigurat al asociatului unic, inclusiv titularilor patentei, este de cel puțin 4 salarii medii lunare pe economie într-un an, ceea ce confirmă prezența venitului său asigurat pentru perioada de muncă a patentei de întreprinzător, rezultând din salariul mediu pentru 2016 în sumă de 4610, 9 lei, nu mai puțin de 1537 de lei pe lună. În contextul art. 8 din Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr. 156 din 14 octombrie 1998, a specificat că are cotele de contribuții stabilite prin lege plătite pentru perioada de muncă pe patentă, având și dreptul la calcularea pensiei pentru această perioadă.

A afirmat că acțiunile pârâților încalcă principiul drepturilor egale și îl discriminează, deoarece prin alocări egale pentru contribuțiile de asigurări sociale el va folosi o pensie mult mai mică decât alți angajați ai economiei naționale. Or, prin calculul cuantumului pensiei integrale privind principiile implementate în decizia CTAS sect. Buiucani, mun. Chișinău nr.93/2016/40566, luând în considerare creșterea stagiului de cotizare pentru perioada de până la 01 ianuarie 1999- 22,4 ani.

Ca urmare a admiterii cerințelor privind includerea în stagiul de cotizare -1,7 ani de studiu, cuantumul total al stagiul de cotizare va fi de $28,7 + 1,7 = 30,4$ ani. Astfel, cuantumul pensiei sale integrale va fi $P_v = 125 \times (30,4/33) + 0,005 \times 30,4 \times 4610,9 \times 1,55319 = 1203,7$ lei; $P_n = 0$; $P = 1203,7 \times (22,4/30,4) = 886,9$ lei; $P_{min} = (30,4/33) \times 948,84 = 874,1$ lei. Cu titlu de comparație, a calculat pentru perioada de muncă în bază de patentă de întreprinzător după 01 ianuarie 1999: $P = 125 \times (22,4/33) + 0,005 \times 22,4 \times 4610,9 \times 1,55319 = 886,9$ lei.

A precizat că pentru perioada de 8 ani de plată a contribuțiilor la asigurările sociale pentru perioada de muncă în bază de patentă, nu a fost adăugat nici un leu la valoarea pensiei. Respectiv, calcularea valorii pensiei sale pentru perioada după 01 ianuarie 1999, în valoare de zero, nu corespunde legislației Republicii Moldova și justiției elementare, este lipsit de motivație de a plăti contribuțiile de pensii, la fel, discriminează și încalcă drepturile omului. Pentru a corecta această situație, urmează a fi aplicată Legea nr.93 din 15 iulie 1998 cu privire la patentă de întreprinzător, care conform art. 17, îi asigură titularului patentei dreptul la o pensie minimă. O prevedere similară există și în anexa 3 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2016 nr.156 din 01 iulie 2016, pct. 1.6.

A specificat că în anul în 2016 pensia minimă a fost de 948,84 de lei și stagiul de cotizare necesar pentru numirea pensiei minime s-a ridicat până la 33 de ani, cu condiția achitării contribuției de asigurare socială de stat pentru perioada de muncă în bază de patentă timp de 33 de ani. Astfel, titularii patentei vor avea o pensie în această perioadă în sumă de 948,84 de lei. În cazul existenței la titularii patentei a stagiului de cotizare mai mic, pensia se stabilește proporțional stagiului de cotizare confirmat în această perioadă. Cuanumul pensiei pentru perioada de muncă în bază de patentă, luând în considerare creșterea stagiului de cotizare pentru perioada de muncă a patentei de întreprinzător după 01 septembrie 1999 până la $8 + 3,7 = 11,7$ de ani, valoarea fiind $P_{ni} = 948,84 \times (11,7/33) = 336,41$ lei. În condițiile când pensia „Pni” nu a fost calculată din stagiul de cotizare total, însă doar din perioada de lucru după 01 ianuarie 1999 (V_n), valoarea sa nu depinde de prezența sau absența stagiului de cotizare până la 01 ianuarie 1999 și nu se aplică înmulțirea cu raportul dintre stagiul de cotizare, realizat după 01 ianuarie 1999 (V_n) și stagiul de cotizare (V_t). Pensia calculată după 01 ianuarie 1999 este în deplină concordanță cu Legea privind sistemul public de pensii nr.156 din 14 octombrie 1998. Cuanumul pensiei pentru perioada de până la 01 ianuarie 1999, ținând cont de creșterea stagiului său de cotizare în această perioadă la 22,4 ani, ca urmare a satisfacerii cerințelor sale în ceea ce privește includerea în stagiul de cotizare - 1,7 ani de studiu, stagiul de cotizare total în același timp va fi de $22,4 + 11,7 = 34,1$ de ani: $P_v = 125 + 0,005 \times 34,1 \times 4610,9 \times 1,55319 = 1346,05$ lei. Astfel, cuantumul pensiei sale integrale este: $P = 1346,05 \times (22,4/34,1) + 336,41 = 884,21 + 336,41 = 1220,62$ lei.

La 08 iunie 2017 Dmitri Colodenco a depus o cerere de concretizare a pretențiilor, prin care a solicitat anularea deciziei CTAS sect. Buiucani, mun.Chișinău nr.93/2016/40566 din 23 decembrie 2016, a răspunsului CTAS sect. Buiucani, mun.Chișinău nr.1365 din 06 februarie 2017, a răspunsului CNAS a RM nr.R-326/17 din 30 martie 2017 în partea includerii în stagiul de cotizare a perioadei de studii în instituțiile de învățământ superior de zi și recalcularea pensiei, includerea în stagiul de cotizare -1,7 de ani de studii în instituțiile de învățământ superior de zi,

specificate în informația din arhivă nr.01/2-1457 din 09 noiembrie 2016, calcularea cuantumului pensiei integrale pentru limită de vârstă în mărime de la 1220,62 lei, recalcularea cuantumului pensiei din 08 noiembrie 2016.

Prin hotărârea din 28 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Dmitri Colodenco împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Buiucani, mun.Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ, includerea perioadei de studii în stagiul de cotizare, calcularea cuantumului pensiei integrale pentru limită de vârstă, recalcularea cuantumului pensiei.

Prin decizia din 16 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Dmitri Colodenco și s-a menținut hotărârea din 28 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani).

La 11 ianuarie 2018 Dmitri Colodenco a declarat recurs împotriva deciziei din 16 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi decizii de anulare a deciziei CTAS sect. Buiucani, mun.Chișinău nr.93/2016/40566 din 23 decembrie 2016, a răspunsului CTAS sect. Buiucani, mun.Chișinău nr.1365 din 06 februarie 2017, a răspunsului CNAS a RM nr.R-326/17 din 30 martie 2017 în partea includerii în stagiul de cotizare a perioadei de studii în instituțiile de învățământ superior de zi și recalcularea pensiei, includerea în stagiul de cotizare -1,7 de ani de studii în instituțiile de învățământ superior de zi, specificate în informația din arhivă nr.01/2-1457 din 09 noiembrie 2016, calcularea cuantumului pensiei integrale pentru limită de vârstă în mărime de la 1220,62 lei, recalcularea cuantumului pensiei din 08 noiembrie 2016.

În motivarea recursului s-a invocat că instanțele ierarhic inferioare au examinat pricina civilă în mod unilateral și neobiectiv, superficial, au încălcat și au aplicat eronat normele de drept material, au apreciat incorect probele administrate, au aplicat o lege care nu trebuia a fi aplicată, au interpretat în mod eronat legea și au concluzionat greșit asupra circumstanțelor cauzei. Actele de dispoziție adoptate sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Menționează recurentul că în cererea sa invocă art. 50 alin.(1) lit.e) al Legii privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, pct. 8 al Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 417 din 03 mai 2000, însă aceste dispoziții nu conțin cerințe pentru a exclude perioadele de studii repetate, ceea ce confirmă integral cerințele sale. Or, instanța de apel a indicat că perioadă menționată în care ar fi efectuat studii repetate nu poate fi inclusă în stagiul de cotizare.

Opinează că, instanța în conformitate art. 390 alin.(1) lit.e) Cod de procedură civilă era obligată să se refere la normele legale conform cărora perioadele de studii repetate nu ar fi incluse în stagiul de cotizare. Lipsa referințelor la articole specifice din legislația Republicii Moldova confirmă faptul că această ipoteză este neîntemeiată și contravine legislației privind pensiile în anul 2016. Introducerea în legislației privind pensiile în anul 2017 a cerinței de a exclude perioadele de studii repetate de la stagiul de cotizare subliniază absența unei astfel de condiții în legislația privind pensiile în anul 2016. Or, instanța a aplicat o lege care nu trebuia aplicată, deoarece nu este retroactivă și anume Regulamentul privind modalitatea de calculare

a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare din 21 martie 2017. Astfel, consideră că urmează a fi inclus stagiul de 1,7 ani.

Precizează că în cererea sa ca dovadă a dreptului titularului patentei de întreprinzător la pensia minimă pentru limită de vârstă, a invocat pct. 1.6 din Anexa nr. 3 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2016 nr.156 din 01 iulie 2016 și art. 17 alin.(2) din Legea cu privire la patenta de întreprinzător nr. 93 din 15 iulie 1998, conform căruia li se stabilesc dreptul la o pensie minimă doar pentru perioada asigurată de muncă în bază de patentă. În opinia recurentului, aceste prevederi legale îi acordă dreptul la calcularea valorii pensiei pentru perioada de după 01 ianuarie 1999 în cuantumul pensiei minime, proporțional stagiului de cotizare confirmat în această perioadă și sumate la pensia calculată pentru perioada până la data de 01 ianuarie 1999. Or, conform art. 53 Lege privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, pensia pentru limită de vârstă se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat pentru perioada de până la 1 ianuarie 1999 și începînd cu 1 ianuarie 1999. Astfel, în opinia recurentului, „Pn” după 01 ianuarie 1999 nu va fi egal cu „0” (zero), calculată de CTAS, însă va constitui: $P_n = 948,84 \times (11,7 / 33) = 336,41$ lei, iar cuantumul integral al pensiei va fi: $P = 1346,05 \times (22,4/34,1) + 336,41 = 884,21 + 336,41 = 1220,62$ lei.

Consideră că acțiunile CTAS (CNAS) încalcă principiul drepturilor egale și îl discriminează, deoarece prin alocări egale pentru contribuțiile de asigurări sociale va avea o pensie mult mai mică decât alți angajați ai economiei naționale.

Declară că instanța de apel a pronunțat o decizie fără a indica normele din legislația Republicii Moldova în sprijinul argumentelor sale, adoptând o decizie neconformă legii.

În conformitate cu art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 16 noiembrie 2017, iar Dmitri Colodenco a declarat recurs la 11 ianuarie 2018, ceea ce denotă că recursul este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 04 aprilie 2018 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat de Dmitri Colodenco și va menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Conform art. 53 alin.(1) al Constituției Republicii Moldova, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

Art. 1 alin. (2) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 statuează că orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Colegiul reține că instanțele ierarhic inferioare au constatat că Dmitri Colodenco s-a adresat cu cerere CTAS sect. Buiucani, mun.Chișinău, prin care a solicitat stabilirea pensiei pentru limita de vârstă. Ca urmare, la 21 decembrie 2016 a fost emisă decizia nr. 93/2016/40566 prin care lui Dmitri Colodenco i s-a calculat pensia pentru limită de vârstă începând cu 08 noiembrie 2016 în sumă de 798, 82 de lei (f.d.48-49).

Or, conform art. 31 alin.(3) al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998 (în vigoare în perioada de referință), acordarea drepturilor la pensie sau respingerea cererii de pensionare se face prin decizie, emisă de organul teritorial de asigurări sociale și semnată de conducătorul acestuia, în termen de 30 de zile de la data depunerii cererii cu toate actele necesare.

Prin cererea adresată CTAS sect. Buiucani, mun.Chișinău la 10 ianuarie 2017, Dmitri Colodenco a solicitat comunicarea conținutului detaliat al deciziei nr. 93/2016/40566 precum și a principiului de calculare a pensiei.

Prin răspunsul nr. 1365 din 06 februarie 2017 a CTAS sect. Buiucani, mun.Chișinău i s-a comunicat lui Dmitri Colodenco că în stagiul de cotizare în total de 27 ani, 9 luni și 28 zile au fost incluse perioadele de activitate în cadrul cărora au fost achitate contribuții de asigurări sociale, perioadele de activitate individuală din care au fost achitate contribuții, perioada de îndeplinire a serviciului militar, perioada de studii la secția de zi în instituțiile de învățământ superior, cu excepția perioadelor repetate.

Concomitent s-a indicat că la cererea din 23 decembrie 2016 de recalculare a pensiei, cu includerea în stagiul de cotizare a perioadei de îngrijire a persoanelor ce au depășit vârstă de 75 ani, stagiul de cotizare a fost majorat până la 28, 7 ani, dintre care 20, 7 ani până în anul 1999 și 8, 0 ani după anul 1999 și pornind de la faptul că pentru un bărbat stagiul necesar este de 33 ani, i s-a numit o pensie pentru limită de vârstă cu stagiul necomplet în mărime de 825,49 de lei (f.d.8-9).

Conform art. 14 alin. (1), (2) al Legii privind contenciosul administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel. În cazul în care organul emitent are un organ ierarhic superior, cererea prealabilă poate

fi adresată, la alegerea petiționarului, fie organului emitent, fie organului ierarhic superior dacă legislația nu prevede altfel.

La 28 februarie 2017 Dmitri Colodenco a depus cerere prealabilă către CNAS a RM, prin care a solicitat anularea deciziei din 21 decembrie 2016 CTAS sect. Buiucani, mun.Chișinău, în partea includerii în stagiul de studii la secțiile de zi ale instituțiilor de învățământ și calculului pensiei după perioada de după 01 ianuarie 1999, cu adoptarea unei noi hotărâri prin care să i se includă în stagiul de studii toate perioadele de studii la secțiile de zi, indicate în adeverința din arhivă nr. 01/2-1457 din 09 noiembrie 2016. De asemenea, în hotărârea nouă să fie calculată pensia pentru limita de vârstă rezultând din venitul asigurat până și după 01 ianuarie 1999 (f.d.10-12).

Prin răspunsul nr. R-326/17 din 30 martie 2017 al CNAS a RM, cererea prealabilă a fost respinsă (f.d.13-14).

Conform art. 16 alin. (1), (2) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate. Acțiunea poate fi înaintată nemijlocit instanței de contencios administrativ în cazurile expres prevăzute de lege și în cazurile în care persoana se consideră vătămată într-un drept al său prin nesoluționarea în termen legal ori prin respingerea cererii prealabile privind recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei cauzate.

În acest sens, Colegiul citează și prevederile art. 40 alin. (1), (2) al Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, conform cărora decizia privind stabilirea dreptului la pensie sau respingerea cererii de pensionare, privind reținerile din pensie sau încasarea sumelor plătite în plus poate fi contestată la Casa Națională de Asigurări Sociale. În caz de dezacord cu decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, aceasta poate fi atacată în instanța de contencios administrativ competentă.

În contextul prevederilor art. 17 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel.

Astfel, prin cererea de chemare în judecată, cu concretizările ulterioare, Dmitri Colodenco a solicitat anularea deciziei CTAS sect. Buiucani, mun.Chișinău nr.93/2016/40566 din 23 decembrie 2016, a răspunsului CTAS sect. Buiucani, mun.Chișinău nr.1365 din 06 februarie 2017, a răspunsului CNAS a RM nr.R-326/17 din 30 martie 2017 în partea includerii în stagiul de cotizare a perioadei de studii în instituțiile de învățământ superior de zi și recalcularea pensiei, includerea în stagiul de cotizare -1,7 de ani de studii în instituțiile de învățământ superior de zi, specificate în informația din arhivă nr.01/2-1457 din 09 noiembrie 2016, calcularea cuantumului pensiei integrale pentru limită de vârstă în mărime de la 1220,62 lei, recalcularea cuantumului pensiei din 08 noiembrie 2016 (f.d.3-6, 47).

Prin hotărârea din 28 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani),

menținută prin decizia din 16 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Dmitri Colodenco împotriva CNAS a RM, CTAS sect. Buiucani, mun.Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ, includerea perioadei de studii în stagiul de cotizare, calcularea cuantumului pensiei integrale pentru limită de vârstă, recalcularea cuantumului pensiei (f.d.57, 64-71, 94-109).

Colegiul reliefă că instanțele ierarhic inferioare corect au concluzionat asupra netemeinicii cererii de chemare în judecată depuse de Dmitri Colodenco.

În acest sens, Colegiul citează prevederile art. 5 alin. (1), (2) al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998 (în vigoare în perioada de referință-data calculării pensiei reclamantului) care statuează că în sistemul public, stagiul de cotizare însumează toate perioadele contributive. Perioadele necontributive ale asiguratului asimilate stagiului de cotizare sunt: a) perioada de îndeplinire a serviciului militar în termen sau cu termen redus; a¹) perioada de îndeplinire a serviciului militar prin contract sau a altui serviciu asimilat acestuia, dacă nu este posibilă stabilirea pensiei în condițiile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544-XII din 23 iunie 1993; b) perioada de îngrijire a unui copil până la vârsta de 3 ani de către unul din părinți sau de tutore în caz de deces al ambilor părinți; c) perioada în care asiguratul a beneficiat de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, de ajutor de șomaj, de alocație pentru integrare sau reintegrare profesională.

Conform art. 50 alin. (1) lit.e) al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998 (în vigoare în perioada de referință), în afară de perioadele specificate la art.5, în stagiul de cotizare se includ perioadele în care s-au desfășurat următoarele activități până la 1 ianuarie 1999: studiul în instituțiile de învățământ superior de zi.

Este de menționat că aceeași prevedere, în esență, este inclusă și în pct. 8 al Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 417 din 03 mai 2000 despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de calculare și confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei (în vigoare în perioada de referință-abrogată la 24 martie 2017), conform căruia în stagiul de cotizare se include perioada necontributivă realizată înainte de 1 ianuarie 1999 și anume perioada de studii în instituțiile de învățământ universitar de zi (institute, universități, academii).

Conform art. 14 al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998 (în vigoare în perioada de referință), dreptul la pensie pentru limită de vârstă se acordă dacă sunt îndeplinite cumulativ condițiile prevăzute la art. 41 și 42.

În temeiul art. 15 alin.(1), (2) al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998 (în vigoare în perioada de referință), pensia integrală pentru limită de vârstă se stabilește la împlinirea vârstelor prevăzute la art.41, cu condiția realizării unui stagiului de cotizare prevăzut la art.42. Asiguratul care, la împlinirea vârstei prevăzute la art. 41 alin.(1), nu îndeplinește condiția privind stagiul total de cotizare, dar confirmă un stagiul de cotizare de cel puțin 15 de ani, are dreptul la o pensie parțială, calculată proporțional numărului de ani de cotizare.

În contextul prevederilor art. 53 al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998 (în vigoare în perioada de referință), pensia pentru limită de vârstă se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat pentru perioada de până la 1 ianuarie 1999 și începând cu 1 ianuarie 1999.

În acest sens, Colegiul notează că răspunsul nr. R-326/17 din 30 martie 2017 al CNAS a RM atestă că pensia lui Dmitri Colodenco a fost calculată în baza coeficientului individual de 1,55319, determinat din venitul mediu lunar mai profitabil pentru 60 luni consecutive (1983 (3)-1988 (9)) rezultând din ultimii 15 ani de lucru până la data de 01 ianuarie 1999 și pentru perioada de lucru după 01 ianuarie 1999 în cuantum minimal, proporțional stagiului asigurat (28,7 ani), care a constituit 783, 71 de lei lunar. Ulterior lui Dmitri Colodenco i-a fost numită o pensie în sumă de 798, 92 de lei, deoarece cuantumul pensiei de 783, 71 de lei este mai mic decât mărimea calculată proporțional stagiului de cotizare confirmat. Începând cu 01 ianuarie 2017, în baza cererii lui Dmitri Colodenco și actele prezentate suplimentar și luând în considerare datele actualizate din contul personal de asigurare socială, Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Buiucani, mun.Chișinău, a efectuat recalculul pensiei ținând cont de stagiul asigurat de 32, 4 ani, mărimea pensiei fiind stabilită de 931, 76 lei lunar.

În această ordine de idei, Colegiul relevă că instanțele ierarhic inferioare au reținut precum că adeverință de arhivă nr. 01/2-1457 din 09 noiembrie 2016 indică perioada studiilor superioare efectuate de către Dmitri Colodenco și astfel lui Dmitri Colodenco până în anul 1999 i-au fost incluse în stagiul de cotizare studiile în instituțiile de învățământ superior, cu excepția anilor de studii 1974-1975, 1979-1980, deoarece în această perioadă au fost efectuate cursuri de studii repetate. Respectiv, perioada de studii de 1,7 de ani, solicitată de reclamant nu poate fi inclusă în stagiul de cotizare, deoarece sunt studii repetate, fapt corect reținut de instanțele ierarhic inferioare.

Cu referire la argumentul recurentului precum că introducerea în anul 2017 în legislația privind pensiile a modificărilor ce țin de excluderea perioadelor repetate de studii din stagiul de cotizare ar presupune aplicarea de către instanța de judecată a unei legi ce nu urma a fi aplicată, Colegiul menționează că într-adevăr din decizia instanței de apel se identifică faptul precum că în calculul pensiei nu i-au fost incluse perioada de studii repetate, însă instanța nu face referire la anumite prevederi legale introduse în legislație în 2017.

La acest capitol, Colegiul notează că instanța de apel invocând acest aspect nu s-a axat pe prevederile legale adoptate în anul 2017, ulterior stabilirii pensiei reclamantului Dmitri Colodenco, însă această circumstanță a fost dedusă de către recurent din textul deciziei. Or, faptul invocării de către partea oponentă a prevederilor Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 165 din 21 martie 2017, nu presupune și aplicarea acestuia de către instanța de judecată.

De altfel, instanța de fond, poziție menținută și de instanța de apel, a precizat că perioada menționată de către Dmitri Colodenco în care a efectuat studii repetate nu poate fi inclusă în stagiul de cotizare. Totodată, a reținut că nerealizarea de către Dmitri Colodenco a stagiului necesar pentru stabilirea pensiei s-a datorat faptului

exmatriculării de la studii din instituția de învățământ superior și restabilirii sale ulterioare cu repetarea programului de studiu.

Mai mult ca atât, instanța de fond nu a stabilit anumite temeuri ce ar determina anularea deciziei contestate referitor la stabilirea cuantumului pensiei, or, la momentul adoptării de către pârât a deciziei contestate aceste prevederi legale nu erau în vigoare. Respectiv s-au luat în considerare strict normele de drept material în vigoare la acel moment.

Chiar dacă legea în vigoare la acel moment nu prevedea expres că perioada de studii inclusă în stagiul de cotizare nu va cuprinde perioada de studii repetate, Colegiul relevă că această circumstanță se prezumă.

În acest sens, Colegiul reiterează că includerea în stagiul de cotizare a perioadei de studiu în sensul legii presupune perioada de studii la secția de zi, însă această perioadă nu include și perioada studiilor repetate. Or, în speță din adeverința de arhivă nr. 01/2-1457 din 09 noiembrie 2016 rezultă că perioada menționată nu a fost decât consecința exmatriculării din instituția de învățământ superior. Stagiul de cotizare însumează toate perioadele contributive și perioadele necontributive, inclusiv și perioada de studii în instituțiile de învățământ superior de zi, însă această nu presupune și includerea studiilor repetate, omisiuni imputabile doar reclamantului.

Colegiul menționează că prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 165 din 21 martie 2017 a fost aprobat Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor. Pct. 78 al Regulamentului stabilește expres că în stagiul de cotizare se ia în considerare întreaga perioadă de studii la secția de zi, cu excepția anilor în care a fost repetat același curs de studiu.

Aici Colegiul reliefă că această normă vine ca o confirmare suplimentară referitor la perioada de studii inclusă în stagiul de cotizare pentru a exclude interpretările în acest sens, însă această prevedere legală nu este aplicabilă speței, deoarece este adoptată ulterior perioadei de referință.

Prevederea legală care era în vigoare la momentul adoptării actului administrativ contestat și care este aplicabilă speței nu conține indicații exprese privind „studiile repetate”, dar urmează a fi înțeleasă anume în sensul în care a fost interpretată de către pârât și instanțele de judecată inferioare precum că termenul „studiilor repetate” nu poate fi inclus în stagiul de cotizare. O altă tratare a reglementărilor menționate este alogică și ar acoperi deficiențele comportamentului, nereușitele reclamantului în timpul studiilor.

Cu referire la argumentul recurentului precum că Legea bugetului de asigurări sociale de stat pe anul 2016 și Legea cu privire la patenta de întreprinzător îi acordă dreptul la calcularea valorii pensiei minime de după 01 ianuarie 1999 proporțional stagiului de cotizare confirmat în această perioadă și sumarea pensiei calculată pentru perioada până la data de 01 ianuarie 1999 conform art. 53 al Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, Colegiul relevă că instanțele ierarhic inferioare corect au stabilit că contribuțiile achitate din activitatea desfășurată în bază de patente de întreprinzător se iau în calcul la stabilirea pensiei minime pentru limita de vârstă și nu modifică cuantumul pensiei calculate.

În contextul dat Colegiul menționează prevederile pct. 1 al anexei nr. 3 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2016 nr. 156 din 01 iulie 2017, care stipulează modul de stabilire a tarifelor contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, termenele de virare a acestora la bugetul asigurărilor sociale de stat, precum și tipurile de prestații sociale asigurate. Astfel, pct. 1.6 se referă la titularii patentei de întreprinzător, cu excepția pensionarilor, persoanelor cu dizabilități, persoanelor supuse asigurării de stat obligatorii din bugetul de stat, precum și a persoanelor care se încadrează în categoriile de plătitori prevăzute la pct.1.1–1.5. La fel, este prevăzută, ca tarif al contribuției de asigurări sociale, suma de 7032 de lei anual pentru o persoană, dar nu mai puțin de 1/12 din această sumă lunar, în funcție de durata activității desfășurate pe bază de patent, la momentul solicitării sau prelungirii patentei, iar ca tip de prestație social asigurată este pensia minimă pentru limită de vârstă (stagiul de cotizare) și ajutorul de deces.

Astfel, Colegiul notează că instanțele ierarhic inferioare corect au reținut precum că pensia se determină din venitul mediul lunar asigurat realizat după 01 ianuarie 1999 conform datelor din contul personal de asigurări sociale al persoanei asigurate, gestionat de CNAS a RM.

În atare circumstanțe, Colegiul consideră neîntemeiat argumentul recurentului referitor la încălcarea principiului egalității și discriminarea acestuia, deoarece prin contribuții egale la asigurările sociale ar beneficia de o pensie mai mică în raport cu alți angajați ai economiei naționale. Or, instanțele ierarhic inferioare stabilind corectitudinea și legalitatea deciziei CTAS sect. Buiucani, mun.Chișinău nr.93/2016/40566 din 23 decembrie 2016, a răspunsului CTAS sect. Buiucani, mun.Chișinău nr.1365 din 06 februarie 2017, a răspunsului CNAS a RM nr.R-326/17 din 30 martie 2017 în partea includerii în stagiul de cotizare a perioadei de studii în instituțiile de învățământ superior de zi și recalcularea pensiei, au rezultat din prevederile legale pertinente speței.

De altfel, în contextul prevederilor art. 10 alin.(1), (2), art. 30 alin.(1) al Legii privind pensiile de asigură sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998 (în vigoare în perioada de referință), organele de asigurări sociale stabilesc și plătesc pensiile persoanelor care întrunesc condițiile prevăzute de lege, la momentul survenirii acestui drept.

În consecință, Colegiul conchide că instanțele ierarhic inferioare corect au respins și cerința reclamantului cu privire la calcularea cuantumului pensiei integrale pentru limită de vârstă în mărime de 1220, 62 lei și recalcularea cuantumului pensiei din 08 noiembrie 2016.

Alte argumente invocate de recurent nu pot fi reținute de către instanța de recurs, deoarece se combat cu cele enunțate *supra* și se axează pe circumstanțele care au fost constatate și elucidate pe deplin de instanțele de judecată ierarhic inferioare, având la bază cumulul de probe administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

Colegiul relevă că la examinarea cauzei instanțele de judecată ierarhic inferioare au creat condiții obiective pentru realizarea și exercitarea drepturilor procedurale de către participanții la proces, asigurându-le un proces echitabil în sensul art. 6 § 1 CEDO, cu respectarea principiilor contradictorialității și egalității în fața legii și a justiției.

Din considerentele menționate și având în vedere că instanțele de judecată ierarhic inferioare au aplicat și au interpretat corect normele de drept pertinente speței, iar argumentele recurentului nu sunt justificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat cu menținerea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. a), alin.(3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Dmitri Colodenco.

Se mențin decizia din 16 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 28 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani), adoptate în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Dmitri Colodenco împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Buiucani, mun.Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ, includerea perioadei de studii în stagiul de cotizare, calcularea cuantumului pensiei integrale pentru limită de vârstă, recalcularea cuantumului pensiei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecători

Iuliana Oprea

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic